CARTEA ÎN SLUJBA EDUCAȚIEI FIZICE ȘI SPORTULUI

O săptămînă bună pentru bibliografia sportivă. Nu numai pentru că au apărut în vitrinele librăriilor trei cărți valoroase (pe care le veți recunoaște în recenziile și extrasele alăturate), ci mai ales pentru că ele provin din teascurile a trei edituri diferite (și încă din orașe diferite), ceea ce denotă o semnificativă aplecare a caselor de editură asupra unui fenomen din sfera culturii care și-a creat un loc de netăgăduit în viața noastră socială și pe care în mod comun îl numim SPORT. Sesizăm în aceste apariții și răspunsul firesc al așezămintelor culturale la o vizibilă atragere a tineretului către tema sportivă, către subiectul sportiv, întruchipînd aproape o alegorie a vieții, satisfăcînd dorul de frumos, chemarea spre acțiunea virilă, curajoasă. Să mulțumim așadar editurilor **Albatros** (București) și **Facla** (Timișoara) pentru sprijinul acordat lumii sportului, și să exprimăm nădejdea că vom primi, în continuare, titluri tot mai interesante, mai utile din partea editurii specializate, departamentale : **Editura Sport-Turism.**

Dacă ar fi să judecăm după manuscrisele încheiate în faza redacțională și plecate spre tipografii, ar trebui de pe acum să ne bucurăm că vom avea un frumos bilanț anual al editurii noastre. Cu un oarecare efort (deloc neglijabil) vom putea găsi în librării, în a doua parte a anului, cărți merituoase, mult așteptate, semnate de cunoscuți publiciști ca **Virgil Ludu** („Ritmul și permanența"), **Ioan Chirilă** („Și noi am fost pe Conte Verde"), **Jack Berariu** („Top-Fotbal"), de mari specialiști ca dr. **Andrei Demeter** („Femeia și sportul"), **Corneliu Florescu** și **Victor Mociani** („Canotaj"), **Gineta Stoenescu** („Maternitatea și cultura fizică") etc. La un public recunoscut ca avid de lectură, la un domeniu care oferă o substanță literară de o mare vastitate, la un cerc — nu mare, dar valoros — de autori, nu mai depinde decît de iscusința edițurilor (și în primul rînd a celei de specialitate) de a valorifica aceste date, în folosul mișcării sportive, a masei de cititori, a civilizației fizice și morale pe care o găsim încorporată în SPORT. Cum bine spune scriitorul Radu Cosașu : „Sportul astăzi e o necesitate a omului contemporan, nu numai pentru respirația pulmonară, ci și pentru respirația morală, pentru civilizație !". La asemenea idei se cuvin cărți pe potrivă, pe care vremea noastră le merită.

MARI CĂRTURARI ROMÂNI DESPRE FENOMENUL SPORTIV

Victor Bănciulescu : Sport și cultură

EDITURA FACLA (Timișoara)

La a 14-a carte apărută, ziaristul **Victor Bănciulescu** ne oferă o lucrare pe măsura talentului, pasiunii și solidei sale culturi sportive însușite și manifestate în cei peste 40 de ani de activitate la rubricile de sport ale ziarelor și revistelor, în principal la ziarul „Sportul". Aflat acum la vîrsta părăsirii activității cotidiene de redacție, Victor Bănciulescu rămîne același îndrăgostit de sport, fenomen căruia i se dedică în continuare cu vigoare, tinerețe și prospețime, calități care se constituie, o dată în plus, într-un argument pentru o viață din care să nu lipsească sportul.

Fervent și înflăcărat susținător al pătrunderii fenomenului sportiv în sferele artei și culturii, autorul lucrării „Sport și cultură" a dedicat ani îndelungați de studiu pentru a dovedi și convinge că fenomenul sportiv se ridică deasupra rezultatelor înregistrate pe tabelele de marcaj ale stadioanelor. Cartea apărută este rodul unei asemenea străduințe deosebite de a cerceta, a selecționa și pune în valoare texte ale unor mari cărturari români, îndeosebi din deceniul al 4-lea, care intuiau beneficiile fenomenului sportiv, le comentau, de cele mai multe ori cu o admirabilă previziune a dezvoltării viitoare, oferindu-ne astfel reale satisfacții. Cum ar putea fi altfel cînd este vorba de **Lucian Blaga, Liviu Rebreanu, Tudor Arghezi, Nicolae Iorga, Mihail Sadoveanu, Ionel Teodoreanu, Camil Petrescu, George Călinescu, Geo Bogza,** ca să enumerăm numai cîțiva din cei 28 de mari cărturari români care ne împărtășesc gîndurile lor despre sport.

Comentariul inedit, fluent, colorat și doct al autorului antologiei, cu explicațiile și interpretările cuprinse în lucrarea „Sport și cultură", este prin el însuși o contribuție remarcabilă a lui Victor Bănciulescu pe care cititorii o vor aprecia. **(a. n.)**

POVESTEA MARILOR PERFORMERI AI STADIOANELOR LUMII

Vladimir Moraru : „Legendele Olimpului atletic"

EDITURA SPORT-TURISM (București)

Unul din cei mai talentați gazetari sportivi ai tinerei generații, cultivat și cultivînd calitățile esențiale ale profesionistului breslei, cu o benefică sete de informații (pe care le caută, nu așteaptă să-i vină la întîmplare), **Vladimir Moraru** a trecut cu brio primul examen al calificării sale publicistice, obținînd galoane meritate. Funciar amorezat de atletism (a fost un bun alergător de garduri), copleșit de „banca de date" a înaintașului său Romeo Vilara, el și-a încercat puterile în biografia marilor nume ale „Olimpului atletic", sanctificînd cu pana eroi ale căror poze cu siguranță le ține deasupra patului. Sînt 15 portrete scrise cu pasiune dar mai presus de orice cu o excepțională înțelegere a efortului atletic, a mecanismului psiho-fizic care duce la performanță, la record, la medalii. Între Iolanda Balaș și Lia Manoliu, aproape inegalabile capete de serie în sportul nostru, Vladimir Moraru a așezat — după o selecție și cu o grijă care definește pe cunoscătorul rafinat — și „monștri sacri" **(ca Nurmi, Owens** sau **Zatopek)**, și eroi adevărați **(Bikila, Szewinska),** dar și figuri alese după o optică strict personală (perfect validată în justificări), cum ar fi **Herbert, Elliott, Tommie Smith** sau **Ron Clarke.** Biografiile elective ale cronicarului de la „Sportul" — niciodată didactice în manieră — sînt abordate cu o eleganță de stil caracteristică scriitorilor maturi, dar mai ales cu o apreciabilă competență în materie (citește : în atletism) **„Legendele Olimpului atletic"** (Editura Sport-Turism) se constituie într-o ademenitoare promisiune pentru următorul volum. Cine va citi azi, sau mîine povestea lui Al. Oerter sau Lia Manoliu, va vrea cu siguranță să citească mîine, de sub condeiul aceluiași cronicar, biografia Anișoarei Cușmir sau a lui Sebastian Coe. **(vib.).**

SFATUL CAMPIONILOR : FIȚI ÎN FORMĂ, FIȚI SĂNĂTOȘI!

Dr. Ioan Drăgan : Pledoarie pentru sănătate

EDITURA ALBATROS (București)

In buna tradiție a marilor slujitori ai școlii medicale românești, conf. dr. **Ioan Drăgan** nu se mulțumește să conducă „Clinica omului sănătos", care este Centrul de medicină sportivă, ci trudește cu lăudabilă hărnicie și pe tărîmul propagandei sănătare. Iată-l, la scurtă vreme (după **„Sănătatea... o performanță ?"**, în 1980, la aceeași editură **Albatros)** trimițînd în librării o nouă **„Pledoarie pentru sănătate"**, pe care nu ne putem abține de a o admira în structura și calitățile ei convingătoare, chiar dacă autorul împrumută, de astă dată, mijloace din arsenalul clasic al gazetăriei, cum ar fi interviul (care ocupă suprafața majoritară a volumului). Mai mult, dr. Drăgan s-a îngrijit să aibă în carte pînă și recenzia ei, prin glasul unui „cititor neutru", care subliniază, pe bună dreptate, multiplele învățăminte care se desprind din lectură. Iată cîteva din cele reținute de „martor", la care subscriem : fapte deosebite din viața „invizibilă" a marilor performeri, biologia marilor sportivi, relația sport-sănătate-longevitate, relația sănătate-alimentație, relația condiție fizică-sănătate. Toate rîndurile autorului, pilduitoare în neobișnuita combinație de text doct cu dialoguri de reportaj fluid, ne invită să optăm pentru un regim de viață rațională, igienică, indiferent de vîrstă, dar plecînd de la exemplul splendizilor tineri care au fost și sînt marii noștrii sportivi. De la acești campioni provine ecuația atît de îmbietoare : **a fi în formă = a avea o bună sănătate !** Stînd de vorbă, în văzul cititorului, cu Dinu Cristea, Lia Manoliu, Olga Szabo, sau Anatol Grințescu, dialogînd cu reputați oameni de știință, dînd exemplul Nadiei Comăneci, al lui Dan Grecu sau Carmen Bunaciu, autorul subliniază acele valențe care își găsesc cîmp de valorificare în viața tineretului nostru, a populației întregi: **(vib.).**

CIVILIZAȚIA SPORTIVĂ

Antagonismul dintre cultură și sport a fost inventat de intelectualii generației bătrîne ca o explicație a scăderii spiritualității la generația de după război. S-ar părea astfel că pasiunea pentru sporturi ar înlocui azi pasiunea de odinioară pentru carte și studiu.

Ar fi de discutat dacă într-adevăr nivelul spiritual al generației de după război a scăzut cîtevea sau dacă nu cumva e vorba de obișnuita și firească apucătură a bătrînilor de-a socoti prezentul inferior trecutului în toate privințele. Prin distilarea timpului, trecutul se îmbracă totdeauna într-o anumită poezie. Ni se pare că tot ce a fost în copilăria noastră era mai frumos, că noi înșine am fost mai buni, mai cuminți, mai virtuoși. Ochelarii trecutului mărește și colorează întîmplările și persoanele. În realitate, judecînd obiectiv, nu se poate afirma că nivelul cultural de azi, mai cu seamă la noi, ar fi scăzut față de trecut. Dimpotrivă, toate indiciile ar dovedi o considerabilă îmbunătățire. Avem azi, proporțional, cel puțin tot atîția tineri pasionați de carte ca și înainte de război. Iar dacă mulți dintre cei mai puțin studioși din zilele acestea sunt îndrăgostiți de sporturi, nu înseamnă că sunt mai prejos de predecesorii lor care au fost așa de puțin iubitori de cultură fără a avea vreo altă pasiune mai nobilă.

Sportul chiar presupune o civilizație pe care să se grefeze. Primitivii nu cunosc sporturile decît ca pasiuni utilitare. Gradul de sportivitate indică într-un fel și gradul de civilizație al unui popor. În trecut, ca și azi, popoarele cele mai înaintate în civilizație au cunoscut și practicat sporturile ca o destindere firească. Numai după ce ți-ai chircit corpul la masa de scris simți nevoia exercițiilor fizice care să-ți restabilească echilibrul între trup și suflet.

Educația sportivă adevărată se împacă perfect cu educația intelectuală. Una completează pe cealaltă.

Spectacolul sportiv e corolarul natural el educației și binevenit ca atare. Miile de spectatori care urmăresc un match de box sau de foot-ball reprezintă spiritul unei civilizații, mai ales cînd sunt ei înșiși sportivi practicanți.

Întrucît ar fi superior un spectator de teatru față de un spectator sportiv ? Între o civilizație sportivă și una teatrală, parcă ar fi de preferat cea dintîi.

LIVIU REBREANU (Articol reprodus în volum).

O VIAȚĂ PENTRU SPORT

Ce va fi fost în mintea și în sufletul acestei femei în iarna lui 1968, cînd a hotărît, împotriva tuturor, că trebuie să concureze și la a cincea Olimpiadă, doar ea știe. În sala de la „Viitorul", în parcul „23 August", ridica cu înverșunare, zi de zi, tone de haltere, singură, pînă seara tîrziu, cînd pînă și blîndul „nea Ene", îngrijitorul, își pierdea răbdarea...

Cînd Lia împlinea 36 de ani, în aprilie 1968, nimeni n-ar fi pariat nici doi bani pe șansa ei la Mexico. A pariat ea, forțînd cu incredibilă obstinație destinul, limite psihologice și biologice.

...Și iat-o la Mexico, prima atletă din istoria J.O. aliniată la al cincilea start olimpic. Cînd Lia debuta, la Helsinki, mai toate adversarele de azi se mai jucau încă cu păpușile...

Cînd totul pare să meargă bine, cînd Lia se aclimatizează și se acomodează cu altitudinea capitalei mexicane intervine un accident la cotul drept (întindere de ligamente) pare să-i compromită toate speranțele. În săptămîna dinaintea concursului nu poate pune mîna pe disc. În ciuda tratamentului intensiv, a tuturor eforturilor pe care le face regretatul doctor I. Artănescu, durerile persistă. Va putea arunca ? Lia știe că poate executa o singură aruncare. Cu orice risc, doar este vorba de Olimpiadă. Și n-are 20 de ani, ci merge pe 37. Nu știa însă cît poate arunca, după 10 zile în care făcuse doar piruete fără disc.

...Este a treia pe foaia de concurs. Intră în cerc, renunță la balansul preliminar al brațului. Face pirueta, înceată dar sigură, „cade" în poziție ideală, apoi trage de brațul bolnav, cu ură, parcă, adunînd în această unică aruncare toată forța de care era capabilă. Discul zboară frumos, lin, așa cum a zburat întotdeauna la aruncările Liei, plutește deasupra stadionului și aterizează dincolo de prelungirea imaginară a arcului de cerc trasat de steguleții recordului olimpic : 58,28 m, nou record olimpic. A doua performanță din cariera Liei, după recordul din septembrie de la Atena. Și-a făcut datoria, pentru ea concursul a luat sfîrșit...

La a doua serie de aruncări, după ce Westermann reușește 57,76 m și trece a doua, începe ploaia. Lia este tot timpul cu ochii pe Westermann, dar după un 55,78 m la a patra tentativă, recordmana mondială depășește ultimele două aruncări și rămîne cu 57,76 m, pentru care va primi medalia de argint. Iar LIA MANOLIU ESTE CAMPIOANA OLIMPICĂ ! La 36 de ani și jumătate, la a cincea Olimpiadă, după două decenii de atletism, în luptă directă cu primele atlete care trecuseră de 60 de metri, constrînsă de accident la o singură aruncare.

(Din articolul despre Lia Manoliu)

SECRETUL LONGEVITĂȚII

Poetul Tudor Arghezi, *autorul poemului „Cîntare omului" spunea : „sportul și viața rațională sînt parte componentă a ființei umane", iar în continuare : „Cuvîntul și noțiunea cultură implică o convergență a tuturor cunoștințelor mondiale. Dar e cultura fizică o cultură ? Este și nu. Ea e o cultivare a mișcării, a trupului, o insistență continuă pentru împuternicire și formă, pentru longevitate, pentru captarea echilibrului fizic, trupesc. Ar trebui ca scriitorii să-și aibă locul și sala de sport potrivit cu meseria. Am urcat de mai multe ori Mont Blancul din Alpi, o dată pînă-n creștet, 5 kilometri în sus. Medicul sportiv ar putea să răspundă : „bine, bine însă acum 60 de ani. E și asta tot adevărat !".*

Reputatul pianist Arthur Rubinstein, *născut în 1886, și-a datorat lunga-i carieră artistică unei vieți exemplare : mișcare și sport în mod sistematic, alimentație de tip „sportiv", motivație de viață și profesie excepționale. Acestea sînt opiniile sale mărturisite.*

Acad. Ç. I. Parhon, *nonagenarul care și-a închinat viața poporului său, vedea în educație fizică și sport — alături de alimentație, cumpătare și viață rațională în natură — mijloacele de combatere împurie a îmbătrînirii celulare, de prelungire a vieții și de creștere a randamentului ființei umane.*

Acad. Iorgu Iordan, *reputat cunoscător al limbii române, la cei peste 90 de ani ai săi a practicat continuu mișcarea, cumpătarea și activitatea creatoare profesională ; iată secretul longevității sale, după cum îi place să recunoască.*

Să fie oare vreo legătură între acest atribut și cele patru medicamente de bază pe care marele Hypocrat *le lăsa moștenire omenirii :* apa, soarele, mișcarea și cumpătarea ? *Noi credem că da, doarece pe toate cele patru „medicamente" le găsim constant în viața longevivilor.*

Ce-aș putea spune în încheiere ? Urmați-le exemplul ! Munciți cu plăcere de la vîrste mici, duceți o viață rațională, igienică din toate punctele de vedere, fugiți de excese și abuzuri de orice fel ; iubiți și practicați sportul și atunci visul de milenii al omenirii, viață prelungită, va deveni o realitate în ciuda pericolelor pe care societatea contemporană ni le ascunde !

(Din capitolul : Ce fac longevivii ?)

Deci : „FOTBAL LA... BOEMA"

Retras — pentru o scurtă vacanță — de pe stadioane și, implicit, din fața aparatelor de radio și a micului ecran, fotbalul, mai bine zis, lumea lui pasionantă și pitorească, și-a găsit loc pe... scenă, în hainele agreabile ale unei comedii muzicale, intitulată „FOTBAL LA... BOEMA". După cum se recomandă singură, comedia muzicală semnată de **George Mihalache, N. Roman** și compozitorul **Laurențiu Profeta** este inspirată de multiplele și variatele aspecte ale acestui atît de popular sport care este fotbalul. Dar, cum e și lesne de înțeles, spectacolul nu se adresează numai „microbiștilor", ci în aceeași măsură și marelui public, pentru care fotbalul și întîmplările lui nu mai reprezintă de mult o lume aparte, ci o bună cunoștință, față de care manifestă un interes din ce în ce mai mare.

Pusă în scenă de Niculae Dinescu, „Fotbal la... Boema" aduce pe scenă o echipă de fotbal, care se pregătește pentru o mare finală. Cu ajutorul glumei, al poantelor, al melodiilor sprintene sau duioase, pătrundem în culisele fotbalistice, admirînd spiritul de echipă, izvor al atîtor victorii, dar cunoaștem și acele manifestări de vedetism care se topesc încetul cu încetul, învinse de sufiu curat și puternic al luptei pentru victorie, al dragostei pentru fotbal, pentru ființa iubită cum este cazul în amuzanta comedie muzicală de la Boema.

Interpretat într-o alură tinerească de către un mănunchi de cunoscuți actori ai teatrului „Constantin Tănase", spectacolul ne oferă și o insolită întîlnire cu — cine credeți ? — **Necula Răducanu,** la fel de dezinvolt pe scenă, ca și, în urmă cu ani, în poarta de fotbal pe care a apărat-o cu aplomb și fantezie. Mai ales, cu... fantezie. Prezența lui la Boema dă și mai multă autenticitate acestui spectacol antrenant, plăcut, care ne ține companie pînă la reîntîlnirea cu fotbalul adevărat...

Jack BERARIU

CE VOM PUTEA CITI PÎNĂ LA SFÎRȘITUL ANULUI

În lunile următoare, dintre lucrările **EDITURII SPORT-TURISM** veți putea găsi în librării :

Adrian Vasiliu, STEAUA SNAGOVULUI (Sanda Toma)

Nicolae Postolache, BIBLIOGRAFIA EDUCAȚIEI FIZICE ȘI SPORTULUI

Dumitru Lazăr, RALIURI AUTOMOBILISTICE

Lucian Vasilescu, FUNDAMENTELE JOCULUI DE BASCHET

Ioan Mureșan, PENTATLONUL MODERN

Ruxandra Ionescu-Petrovici, Paul Slăvescu și Tiberiu Stama, SCRIMĂ DE LA A LA Z

Lazăr Baroga, EDUCAREA CALITĂȚILOR FIZICE COMBINATE

Maria Crăciun, EXERCIȚIUL FIZIC — IZVOR DE SĂNĂTATE

Eugenia Barcan-Țicaliuc și Lelia Ionescu, SERBĂRILE CELOR MICI.